

Meetnet nachtvlinders

Nieuwsbrief september 2025

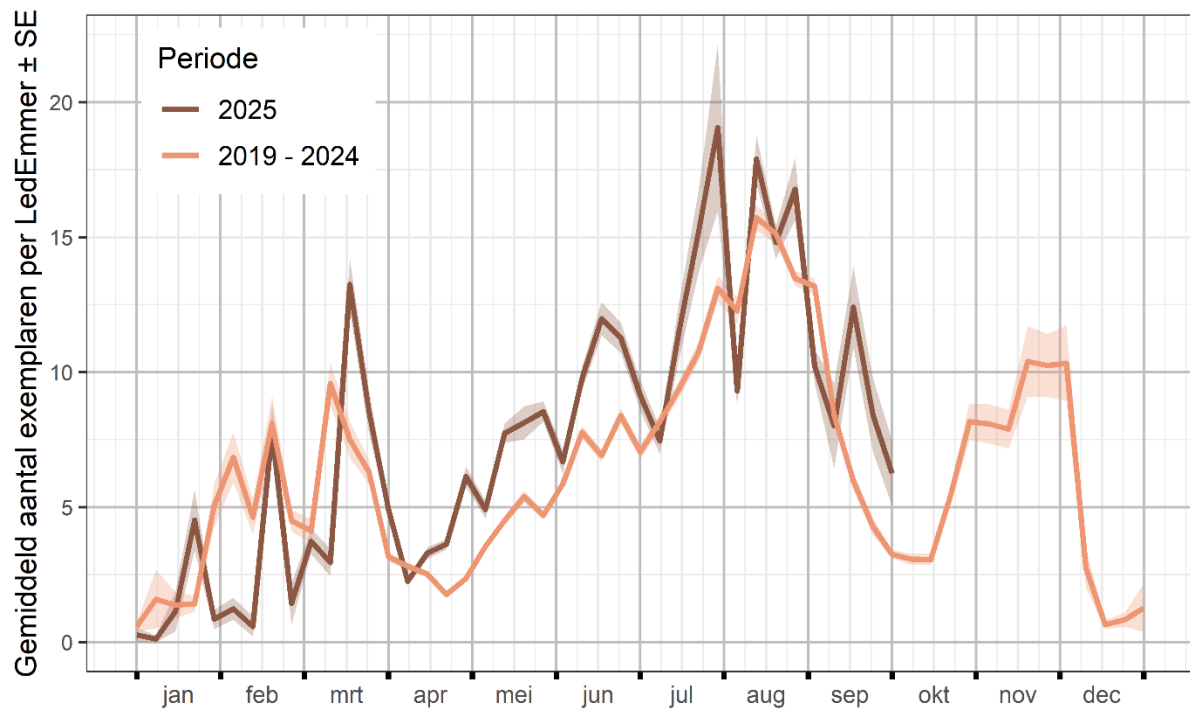
In september 2025 zijn bijna 39.000 nachtvlinders geteld verdeeld over 560 soorten. Hiervan waren 306 macronachtvlinders en 254 microvlinders. In tabel 1 is de top-20 te zien van de meest waargenomen nachtvlinders in september 2025. De hoge aantallen van **maansikkeluilen** wordt voornamelijk door één meetpunt verklaard dat in 12 nachten meer dan 100 maansikkeluilen had, met als topnacht maar liefst 581 exemplaren! Dit meetpunt ligt in Friesland waar met een LedEmmer in het agrarisch gebied wordt geteld. De aantallen **moerasmicro-uilen** zijn ook zeer opmerkelijk. Deze zijn bijna allemaal waargenomen binnen een project waarbij we nachtvlinders in verschillende hoogvenen aan het monitoren zijn. Vorige keer hadden we al een bericht dat een student en vrijwilliger een nieuwe populatie **hoogveenaarduilen** hadden ontdekt, maar hier troffen we ook tientallen moerasmicro-uilen per LedEmmer aan, met als maximum 108 exemplaren in één LedEmmer.

Tabel 1: De nachtvlinder Top-20 in september 2025.

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	groep	Aantal ex.	Aantal locaties
1	huismoeder	<i>Noctua pronuba</i>	macro	10331	684
2	maansikkeluil	<i>Agrochola lunosa</i>	macro	7142	355
3	vierkantvlekuil	<i>Xestia xanthographa</i>	macro	2973	520
4	buxusmot	<i>Cydalima perspectalis</i>	micro	1894	189
5	moeras-micro-uil	<i>Hyphenodes humidalis</i>	macro	1633	36
6	volgeling	<i>Noctua comes</i>	macro	1538	325
7	zwarte-c-uil	<i>Xestia c-nigrum</i>	macro	1514	290
8	gewone grasuil	<i>Luperina testacea</i>	macro	1493	315
9	blauwooggrasmot	<i>Agriphila straminella</i>	micro	711	124
10	gewone breedvleugeluil	<i>Diarsia rubi</i>	macro	665	61
11	taxusspikkelspanner	<i>Peribatodes rhomboidaria</i>	macro	588	223
12	witstipgrasuil	<i>Mythimna albipuncta</i>	macro	581	117
13	gehakkelde spanner	<i>Ennomos erosaria</i>	macro	488	112
14	oranje kruidenmot	<i>Udea ferrugalis</i>	micro	454	72
15	zwartkamdwergspanner	<i>Gymnoscelis rufifasciata</i>	macro	382	160
16	stro-uiltje	<i>Rivula sericealis</i>	macro	357	139
17	puta-uil	<i>Agrotis puta</i>	macro	317	103
18	kadeni-stofuil	<i>Caradrina kadenii</i>	macro	306	121
19	viervlakvlinder	<i>Lithosia quadra</i>	macro	289	54
20	luipaardlichtmot	<i>Nomophila noctuella</i>	micro	249	94

De aantallen liepen, naarmate de maand vorderde, af, en wat we elk jaar zien is een najaarsdip in de laatste weken van september en begin oktober (figuur 1). De gemiddelde aantallen lagen in 2025 wat hoger dan het gemiddelde van de periode 2019-2024; maar de echte cijfers van het najaar worden pas later door het Centraal Bureau voor de Statistiek berekend.

Tijdens de najaarsdip eindigen de vlinders die nog in de nazomer vliegen en komen de eerste echte najaarssoorten. Zo zijn er ook nu al enkele **grote wintervlinders** en **bosbesuilen** waargenomen. De kans op hogere aantallen in oktober en november heb je vooral in het bos of in bosrijke omgevingen. In mindere mate ook in andere natuurgebieden.

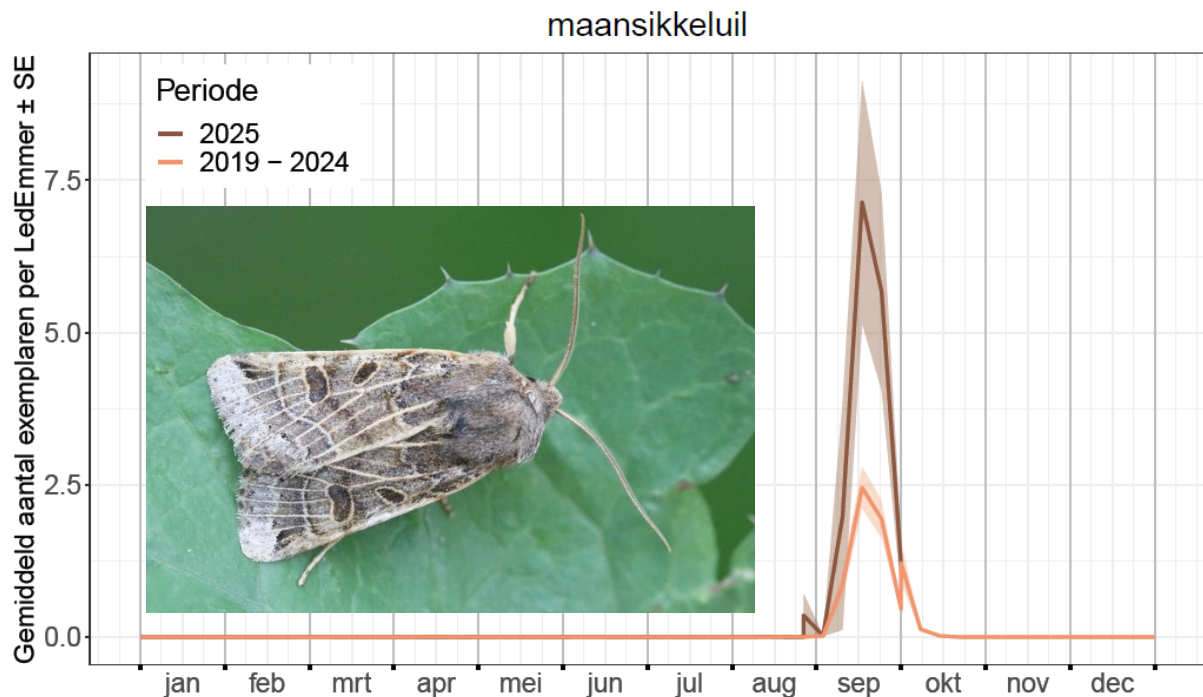

Figuur 1. Gemiddeld aantal macronachtvlinders in de LedEmmer over de periode 2019-2024 in vergelijking met 2025.

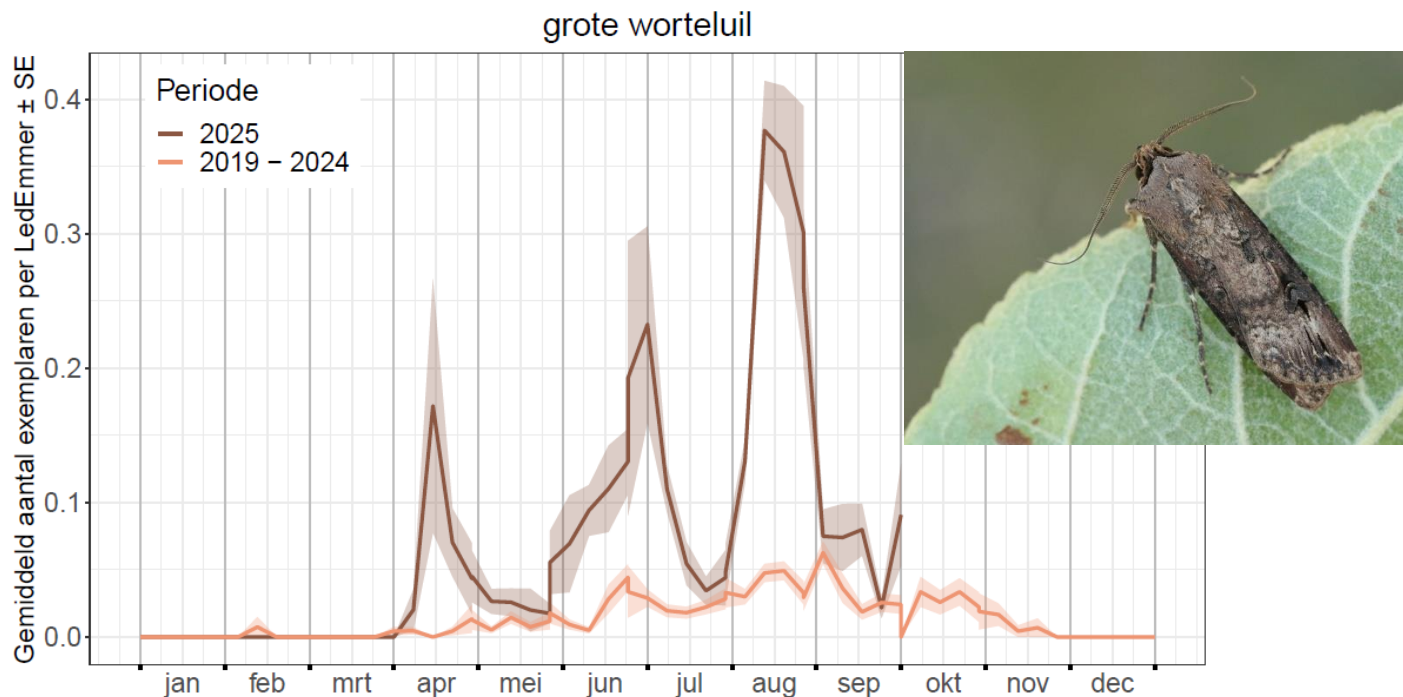

Afbeelding 1. De grote wintervlinder begint normaal begin oktober te vliegen, waarna hij zijn vliegpiek de tweede helft van november heeft. Dit jaar waren de eerste in september gezien.

De **maansikkeluil** vliegt bijna uitsluitend in september. Dit jaar lagen de aantallen die binnen het meetnet nachtvlinders werden geteld een stuk hoger dan het gemiddelde van de jaren ervoor. De soort lijkt wat op de **variabele** herfstuil die zijn vliegpiek in oktober heeft.

De **grote worteluil** is een trekvlinder waarvan de aantallen al het hele jaar hoger liggen ten opzichte van het gemiddelde van de jaren ervoor. De soort had dit jaar drie vliegpieken, waarbij de verse vlinders in het vroege voorjaar waarschijnlijk afstammen van overwinterende rupsen van het najaar ervoor.

Vrijwilligers gezocht Naturalis

Veel van onze kennis is gebaseerd op de pioniers die tientallen jaren geleden vlinders verzamelden. Deze kennis is nog steeds zeer waardevol om bijvoorbeeld te weten hoe het met onze vlinders ging al die tientallen jaren geleden. Om die reden hebben we al eerder succesvol een oproep geplaatst waarbij we vrijwilligers zochten om oude teksten om te zetten in waarnemingen, maar er is nog meer werk dat hieraan gedaan kan worden- al zijn de anderen al gezellig druk bezig ermee, ieder vanuit het eigen huis, met ondersteuning van José. In Naturalis staan veel opgezette vlinders die nog niet zijn omgezet in een waarneming. Hierom zijn we op zoek naar mensen die in Naturalis de vlinders willen bekijken en de informatie op de etiketten onder de vlinders in een digitaal systeem willen zetten. We zijn nog in overleg met het museum om dit te regelen, maar lijkt dit jou leuk om te doen? Stuur dan een mailtje naar José (jose.kok@vlinderstichting.nl). Enige precisie om de soms 100 jaar oude vlinders te hanteren is erg handig.

Mijnen zoeken

Het is momenteel wat rustiger met de vlinders in de val, maar het is nu des te leuker om te gaan zoeken naar de rupsen en sporen die de vlinders achterlaten, vooral de microvlinders. Deze zijn vaak heel specifiek aan een enkele voedselplant gebonden en zijn in combinatie met deze plant en de sporen dan ook op naam te brengen. Hieronder twee voorbeelden die nu te vinden zijn: links de **plataanvouwmot** en rechts de **robinia-vouwmot**. Beide soorten zitten aan de onderkant van respectievelijk platanen en robinia's en de rupsen leven daarbij in hun eigen kamer die ze maken door een deel van het blad bij elkaar te spannen.

Naast deze soorten kun je nog veel meer soorten vinden, hieronder een kleine selectie van een **lichte iepkokermot**, **sociale berkenmineermot**, **vuilboomoglappmot** en **printplaatmot**. Als je de voedselplant weet dan kan je via de volgende link aan de hand van een sleutel tot de juiste determinatie komen. Veel plezier en succes! <https://bladmineerders.nl/dutch-vernacular-plant-names/?lang=nl>

Bescherm het vlinderhart van de Veluwe!

Op zaterdag 11 oktober vindt de Veluweloop plaats: een estafette hardloopevenement dwars over de Veluwe. Teams van 12 renners lopen in verschillende etappes bijna 90 kilometer hard. De Vlinderstichting loopt ook mee. Het team We motten doorlopen, samengesteld uit medewerkers van De Vlinderstichting, loopt hard voor de Veluwe! ❤️

De renners lopen door een van de mooiste stukken bos en heide die Nederland te bieden heeft. Bossen afgewisseld met stuifzanden en heiden zijn rijk aan dieren en planten. Ook op zoek naar vlinders kan je veel mooie en bijzondere soorten tegenkomen. Maar het gaat niet altijd goed met deze soorten en sommigen hiervan komen alleen nog op de Veluwe voor. Deze vlinders kunnen dus wel een extra steuntje gebruiken.

12 lopers, 90 km, 1 missie: zoveel mogelijk geld ophalen voor het vlinderhart van de Veluwe.

Met deze actie vraagt De Vlinderstichting om aandacht voor dit prachtige gebied en om geld in te zamelen voor onderzoek en het uitvoeren van beheermaatregelen voor typische nachtvlindersoorten van de Veluwe zoals de herfstspinner, purperbeer, tauvlinder, bruine bosbesuil of de gemarmerde wortelboorder. Zodat iedereen kan blijven genieten van de prachtige soorten die de Veluwe rijk is.

Wil jij ons helpen om de dag nog mooier te maken? Help ons deze actie te verspreiden!

➡️ Doneren kan via www.geef.nl/nl/actie/we-motten-doorlopen

Meer informatie over deze sponsoringsactie:

www.vlinderstichting.nl/actueel/nieuws/nieuwsbericht/de-vlinderstichting-loopt-hard-voor-de-veluwe

Weetjes binnen het meetnet

Hieronder een opsomming van handige weetjes binnen het meetnet die we steeds wat uit proberen te breiden.

- Elke verandering van je meetpunt kan een effect hebben op je telling. Mocht je dus een afdakje gebruiken, de val net ergens anders (buiten de twee bij twee vierkante meter van het bestaande punt) of een afdakje erboven gebruiken, dan telt je telling niet op je reguliere meetpunt. Doe je vaker met deze aanpassing tellingen, stuur dan een mailtje naar meetnet@vlinderstichting.nl zodat wij een nieuwe route voor je aan kunnen maken
- Alle voorgaande nieuwsbrieven zijn terug te vinden via <https://www.vlinderstichting.nl/meetnet-nachtvlinders/nieuwsbrief>
- Wél geteld, maar niets gezien? Dan ook het vinkje aanzetten bij je telling, want het is minstens net zo belangrijk om te weten wat je niet hebt gezien.
- De kenmerken van macronachtvlinders die sterk op elkaar lijken worden hier per soort behandeld: <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/vlinders-herkennen/gelijkende-soorten>
- Krijg je genoeg van steeds maar de hele tabel zien met alle vlinders die je ooit gezien hebt? Log op de computer in op meetnet.vlinderstichting.nl en ga naar “Instellingen”. Klik op “Aanpassen” en vink aan “verwachte soorten verbergen”. Check meteen even de andere instellingen, of ze nog kloppen (zoals mailadres).

In het nieuws

- Op zoek naar de kadeni-stofuil – Vroege Vogels. Het item is vanaf 10:00 terug te luisteren: <https://shorturl.at/v9YBE>
- [Locaties eerste gevangen denneprocessievlinders](#)

Contact

Landelijk Meetnet Nachtvlinders

Rik Wever, José Kok, Jannes Boers, Maurits Mocnik en Jurriën van Deijk

Tel.: 0317 467346

meetnet@vlinderstichting.nl

Deze nieuwsbrief wordt via e-mail verstuurd aan alle tellers van het Landelijk Meetnet Nachtvlinders. Mocht je geen prijs stellen op de nieuwsbrief, dan kan je de verzending stoppen door op meetnet.vlinderstichting.nl bij instellingen de optie ‘Nieuwsbrief ontvangen’ uit te zetten.